

FS-20181010.02B

T1+T2 hoofdpunten januari t/m augustus 2018
T2-detailrapportage: mei t/m augustus 2018
Forum Standaardisatie

Forum Standaardisatie

www.forumstandaardisatie.nl

forumstandaardisatie@logius.nl

Postbus 96810

2509 JE Den Haag

Bezoekadres

Wilhelmina van Pruisenweg 52

2595 AN Den Haag

Bij bezoek aan Logius is legitimatie verplicht

Contactpersoon

Joram Verspaget

Joram.verspaget@forumstandaardisatie.nl

Datum

september 2018

Inleiding

Dit is de rapportage van het Bureau Forum Standaardisatie (BFS)¹ voor de inhoudelijke verantwoording over de maanden januari tot en met augustus van 2018. Deze rapportage is bestemd voor het Forum Standaardisatie.

Het bevat op hoofdlijnen de belangrijkste resultaten van januari tot en met augustus (T1+2). Daarnaast bevat de inhoudelijke rapportage gedetailleerde informatie per strategie (op het niveau van dashboards en de actiepunten) over mei tot en met augustus (T2), gericht op de ten doel gestelde resultaten uit het werkplan BFS 2018.²

Hieronder worden enkele hoogtepunten voor het Forum en het Bureau in T1 + T2 2018 beschreven:

- *Instellingsbesluit Forum Standaardisatie*

Staatssecretaris Knops (BZK) heeft op 9 maart het instellingsbesluit Forum Standaardisatie (het Forum) verlengd voor de periode 2018-2021 en de doelen, taken, werkwijze en samenstelling van het Forum opnieuw vastgelegd. Belangrijke wijziging ten opzichte van de voorgaande periode is dat er thans twee opdrachtgevers zijn, te weten het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het Forum bestaat voortaan uit maximaal 25 leden (inclusief voorzitter), voorheen 21, om de deskundigheid en affiniteit met standaardisatie van betrokken organisaties te versterken. Nieuw is dat het Forum per 1 januari 2018 het Overheidsbrede Overleg Digitale Overheid (OBDO), de opvolger van het Nationaal Beraad Digitale Overheid, adviseert over interoperabiliteit

- *Instelling Overheidsbrede Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO)*

Met het instellingsbesluit Sturing Digitale Overheid heeft staatssecretaris Knops op 19 januari 2018 het hoogambtelijk Overheidsbrede Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) ingesteld. Het OBDO heeft als taak om, naast advisering over het beleid van de digitale overheid, de interoperabiliteit te bevorderen en - op advies van het Forum Standaardisatie - de samenstelling van de pas-toe-of-leg-uit-standaarden vast te stellen. Hiermee heeft het OBDO de taken overgenomen van het inmiddels opgeheven Nationaal Beraad Digitale Overheid. Alle vastgestelde adviezen van het Forum (onder andere over plaatsing van open standaarden op de pas-toe-of-leg-uit-lijst, worden daarmee voortaan voorgelegd aan het OBDO ter accordering.

- *Standaarden in beleid en regelgeving*

Standaardisatie en (open) standaarden maken deel uit van zowel de Nederlandse Digitaliseringsagenda, de beleidsagenda NL Digibeter! en de Cybersecurity Agenda.

Daarnaast is door de interdepartementale commissie middelen (ICM) en het OBDO een claim goedgekeurd op de investeringspost. Hiermee zal worden onderzocht hoe welke aanvullende *anti-phishing* stimuleringsmaatregelen wenselijk zijn (waaronder uitbreiding van de bulk-meet tool op basis van internet.nl).

Ook maken open standaarden en het Forum onderdeel uit van de ontwerp Wet Digitale Overheid (o.a. artikel 3) <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34972-3.pdf>

¹ BFS is het secretariaat van het Forum Standaardisatie en is gehuisvest bij Logius. De afspraken tussen Logius en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn vastgelegd in de opdrachtovereenkomst BZK-BFS 2018-2021. Hierin staan onder meer de afspraken over de financiële verantwoording: te weten drie keer per jaar een tertiaalrapportages en een midtermrapportage na de eerste zes maanden.

² De strategieën van het werkplan (inhoud) lopen niet parallel aan de projecten van het budgettaire overzicht waarop de kosten intern bij Logius worden geschreven. Voor de overzichtelijkheid is ervoor gekozen om de inhoud te verantwoorden conform de indeling van het werkplan.

- *Verlenging overheidsbrede ptolu afspraak*

Het OBDO van 18 maart heeft de afspraak verlengd dat de pas-toe-of-leg-uit verplichting overheidsbreed (incl. uitvoeringsorganisaties) zal worden toegepast.

- *Toetsingsprocedure lijsten open standaarden*

Het OBDO heeft ingestemd met het Forum-advies voor het plaatsen van de volgende standaarden op de pas-toe-of-leg-uit-lijst:

- COINS 2.0 (*uitwisselingsformaat voor bouwinformatie*)
- NLCS 4.0 (*standaard voor de uniformering van bouwtekeningen*)
- OpenAPI Specification 3.0 (*standaard voor het beschrijven van koppelvlakken die op internet worden aangeboden*)
- DMARC (standaard voor het veiliger maken van e-mailverkeer door het tegengaan van spam en phishingmail)

De beheerders/indieners van de standaard hebben allen een oorkonde ontvangen (inclusief nieuwsbericht op site en Twitter). Digikoppeling ontving een oorkonde, omdat zij het predicaat 'uitstekend beheer' ontving (het versiebeheer van de standaard kan daardoor door Digikoppeling plaatsvinden).

Verder is er standaard onderhoud op de lijst geweest en zijn een aantal standaarden van de lijst geevalueerd:

- STOSAG 1.0 (*een standaard voor digitale gegevensuitwisseling in de afvalverwerking*)
- PDF 1.7 (*open standaardformaat voor de uitwisseling van documenten waarvan de pagina-opmaak vastligt*)
- SAML 2.0 (*een op XML gebaseerde standaard voor het uitwisselen van authenticatie- en autorisatiegegevens tussen domeinen*)

In T2 zijn er vijf standaarden in procedure:

- Plaatsing van PDF/UA (standaard voor toegankelijke documenten) op de 'pas toe of leg uit' lijst;
- Plaatsing van TLS 1.3 (nieuwe versie van de standaard voor veilige verbindingen over het Internet) op de 'pas toe of leg uit' lijst;
- Plaatsing van SHACL (linked data standaard) op de lijst aanbevolen standaarden
- Uitbreiding van het functioneel toepassingsgebied van STARTTLS en DANE (e-mail veiligheidstandaarden);
- Verwijdering van STOSAG 1.0 (standaard voor gegevensuitwisseling in de afvalverwerking) van de 'pas toe of leg uit' lijst.

De expertadviezen voor deze standaarden zijn gepubliceerd voor een openbare consultatie die loopt tot en met 10 september 2018.

- *Forse groei adoptie internetveiligheidsstandaarden*

In 2016 heeft het Nationaal Beraad Digitale Overheid als streefbeeld afgesproken om eind 2017 alle websites en e-maildomeinen van de overheid te hebben beveiligd met behulp van vijf moderne internetveiligheidsstandaarden (IV-standaarden). Uit de laatste IV-meting blijkt dat voor bijna alle onderzochte overheidswebsites de transactiegegevens inmiddels worden beschermd. Via de koepels zullen de achterblijvers worden aangesproken en waar nodig geholpen worden om alsnog te voldoen aan de streefbeeldafpraak.

Het digitale Magazine Meting Informatieveiligheidsstandaarden met een interactief overzicht van de onderzoeksresultaten is terug te vinden op de site van het Forum. Op de voorpagina van het magazine vindt u ook een link naar het gehele rapport, dat staatssecretaris Knops tezamen met de Monitor 2017 aan de Tweede Kamer heeft aangeboden.

- Knops biedt Monitor 2017 en meting IV-meting aan de Tweede Kamer aan:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/03/27/aanbiedingsbrief-bij-de-%E2%80%98monitor-open-standaarden-rapportage-2017%E2%80%99>
- Digitaal magazine adoptie Informatieveiligheidsstandaarden begin 2018:
https://magazine.forumstandaardisatie.nl/nl_NL/6322/90029/informatieveiligheidsstandaarden.html

- *Nieuwe (aanvullende) streefbeeldafspraken informatieveiligheidsstandaarden*

Alle overheden moeten STARTTLS en DANE (tegen af luisteren e-mail) en strikte instellingen voor DMARC en SPF (tegen e-mail phishing) implementeren voor eind 2019. Op 18 april 2018 heeft het OBDO op advies van Forum Standaardisatie met deze nieuwe streefbeeldafspraken ingestemd. De nieuwe afspraak volgt op de eerdere succesvolle overheidsbrede streefbeeldafspraken die eind 2017 afliep. Deze laatste afspraak ging over de implementatie van DNSSEC (domeinnaam beveiliging), TLS (beveiligde websiteverbindingen voor transactiewebsites) en DMARC+DKIM+SPF (tegen e-mail phishing).

- *Monitor 2017: wederom groei gebruik open standaarden*

Jaarlijks monitort het Forum de toepassing van open standaarden in aanbestedingen en de adoptie van open standaarden in de GDI-voorzieningen. Ook de laatste Monitor (over 2017) laat wederom een groei zien van het gebruik van open standaarden. Zo werden in 2017 in 81% van de aanbestedingen de relevante open standaarden deels of allemaal uitgevraagd. Dit is een stijging van 8% ten opzichte van 2016. Het aantal standaarden deels en volledig toegepast in de generieke voorzieningen is netto gestegen van 387 in 2016 naar 421 in 2017.

Een interactief overzicht van de onderzoeksresultaten heeft het Forum gepubliceerd in het digitale Magazine open standaarden 2017. Op de voorpagina van het magazine vindt u ook een link naar het gehele onderzoeksrapport.

- Digitaal magazine Monitor Open standaarden 2017:
https://magazine.forumstandaardisatie.nl/nl_NL/5425/79258/cover.html

- *API Kennisplatform*

BFS is actief betrokken bij het API Kennisplatform, dit in samenwerking met KvK, Kadaster, Geonovum en VNG Realisatie. Het Forum zit in de stuurgroep van het kennisplatform en het doel is om te komen tot een API strategie voor de Nederlandse overheid. Onder het kennisplatform hangen verschillende werkgroepen. BFS is trekker van de Werkgroep Communicatie en Beleid. Deze werkgroep is in de T2-periode voor het eerst bijeen gekomen. Vanuit de werkgroep zijn we nu bezig met het ontwikkelen van een basispresentatie voor bestuurders en beleid over APIs. Hiervoor gaan we in op: wat zijn het (voorbeeld), wat kan het en wat betekent het voor de overheid?

- *Baseline Informatiebeveiliging Overheid*

Het Rijk/ZBO's, provincies, gemeenten en waterschappen hebben het gezamenlijk streven om tot een Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) voor de gehele overheid te komen, die de huidige baselines binnen de overheid vervangt. Dat voornemen wordt gedragen door alle overheidslagen. Naar verwachting treedt de BIO, na vaststelling door OBDO, per 1 januari 2019 in werking.

Het Forum Standaardisatie heeft ook in T2 het belang van heldere, uniforme kaders en richtlijnen voor informatiebeveiliging bepleit. Het Forum Standaardisatie heeft op verzoek van Henk Wesseling, voorzitter van de werkgroep Normatiek, een advies uitgebracht over het eindconcept van de BIO. Het advies is positief; het Forum juicht de uniformering toe en is blij te zien dat wordt aangesloten bij NEN/ISO 27001/2:2013 die ook op de 'pas toe of leg uit'-lijst staan. Bovendien is het Forum positief over het feit dat de relevante open standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijst expliciet terugkomen in de BIO. Zoals bevestigd door Henk Wesseling, is voor deze open standaarden reeds centraal een risico-afweging gemaakt (door College/Nationaal beraad/OBDO) en moeten overheden deze toepassen.

Tegelijkertijd heeft het Forum gewezen op een aantal belangrijke aandachtspunten rondom governance, wettelijke verankering en verdieping. De werkgroep Normatiek heeft in reactie aan het Forum Standaardisatie laten weten hoe men deze aandachtspunten wil oppakken en meenemen, ook in het traject van verdere besluitvorming door OBDO.

- *Open documentenstandaarden*

Het gebruik van open documentformaten laat een stijgende lijn zien, vooral wat betreft het gebruik van open PD-standaarden die op de 'pas toe of leg uit' lijst staan. Het bewustzijn over de noodzaak van het gebruik van open, toegankelijke formaten blijft ook toenemen.

- *Forum Standaardisatie in special iSamenleving; kansen benutten*

Half juni publiceerde Publiek Denken de special en e-zine iSamenleving; kansen benutten. Forumleden Steven Luitjens en Michiel Steltman werden geïnterviewd voor deze special.

<http://specials.publiekdenken.nl/special-isamenleving#!/perspectief-forum-standaardisatie>

- *Forumleden over belang open standaarden in magazine Koppelvlak*

Eind juni werd het relatiemagazine van Logius, Koppelvlak, gepubliceerd met daarin een interview met Forumleden Floor Jas en Gerard Smits. In het artikel "Open standaarden voor eenduidige communicatie en eerlijke markt" gaan beiden in op het belang van open standaarden.

<https://magazines.logius.nl/koppelvlak/2018/02/open-standaarden-voor-eenduidige-communicatie-en-eerlijke-markt>

- *Nieuwe versie Internet.nl met uitgebreidere e-mailtest*

Zowel op de website als op social media heeft Forum Standaardisatie aandacht besteed aan de nieuwe versie van Internet.nl met uitgebreidere e-mailtest. Het Platform Internetstandaarden heeft een nieuwe versie van de website Internet.nl gelanceerd. De nieuwe versie bevat een uitgebreidere e-mailtest. Hiermee kan worden getest of een domein zo is ingesteld dat mailspoofing actief wordt tegengegaan en of een mailserver gedegen transportversleuteling aanbiedt. De uitbreiding van de e-mailtest sluit aan bij de afspraak van het Overheidsbrede Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) dat alle overheden voor het einde van 2019 STARTTLS en DANE geïmplementeerd moeten hebben, alsmede strikte instellingen voor DMARC en SPF.

Voor vragen over deze rapportage kunt u zich wenden tot:

Ludwig Oberendorff, hoofd BFS

ludwig.oberendorff@forumstandaardisatie.nl

06 5231 1217

Joram Verspaget, secretaris BFS

joram.verspaget@forumstandaardisatie.nl

06 5284 5592

Medewerkers Bureau Forum Standaardisatie

Ludwig Oberendorff	hoofd
Marijke Abrahamse	adviseur, plv. hoofd
Désirée Castillo Gosker	adviseur
Bart Knubben	adviseur
Lancelot Schellevis	adviseur
Maarten van der Veen	adviseur
Joram Verspaget	secretaris
Han Zuidweg	adviseur

De zichtbare/meetbare resultaten van de strategies

I Onderzoek doen en adviseren

Verantwoording T2 2018

A. Met het oog op actualiteit per jaar 8 nieuwe of nieuwe versies van standaarden toetsen of hertoetsen

Sinds juni 2018 lopen er vijf toetsingsprocedures voor nieuwe standaarden (PDF/UA en SHACL), een nieuwe versie van een standaard (TLS 1.3), uitbreiding van het functioneel toepassingsgebied (STARTTLS en DANE) en verwijdering van de lijst (STOSAG). Op 1 september start bovendien de evaluatie van de standaarden StUF, NL_LOM en ePortfolio die meer dan vier jaar op de 'pas toe of leg uit'-lijst staan. In oktober worden naar verwachting meer standaarden aangemeld. De doelstelling toetsing of hertoetsing van acht relevante nieuwe standaarden of nieuwe versies van standaarden wordt zeker gehaald dit jaar.

B. Per jaar twee nieuwe standaarden voorgedragen bij het MSP .

Er zijn tot nu toe in 2018 twee nieuwe standaarden ingediend bij het EU Multistakeholder Platform on ICT Standardisation: Oauth 2.0 Authorization Framework van IETF en OpenAPI Specification 3.0.

C. Uitgevoerde kleine en grote verkenningen (maximaal twee).

We zijn lid geworden van de Smart City adviesgroep en schrijven daarin mee aan een Nederlandse praktijkrichtlijn (NPR) over urban dataplatforms. Voor deze NPR heeft een aantal werkbijeenkomsten plaatsgevonden en de planning is dat deze NPR in de loop van 2018 is afgerond.

BFS is actief betrokken bij het API Kennisplatform, dit in samenwerking met KvK, Kadaster, Geonovum en VNG Realisatie. Verder is afgelopen periode in samenwerking met het ministerie van BZK en Geonovum bedacht hoe we de API-standaarden van de lijst (OAS en Oauth) een extra adoptie impuls kunnen geven. Voor Oauth betekent dat het ontwikkelen van een implementatieprofiel en voor OAS het inzichtelijk maken van het gebruik. Hier is ook budget voor beschikbaar gesteld. Deze activiteiten worden in T3 uitgevoerd.

D. Vijf activiteiten m.b.t. internationale ontwikkelingen.

- Eind maart had BFS een informele ontmoeting met de Board van OASIS. In het gesprek kwamen het Europese en Nederlandse open standaardenbeleid aan bod en issues zoals niet-interoperabele profielen van één standaard, behoefte aan adoptieondersteuning en helpdeskfunctie rondom een standaard.
- In maart heeft BFS de meeting Digitizing European Industry (DEI) bijgewoond en de resultaten ervan gedeeld met en het ministerie van EZK. Op de meeting is de Nederlandse aanpak gepromoot door (mede)zorgen voor DEI-experts in EU Taskforce.
- Op 14-16 mei nam BFS deel aan het jaarlijkse PDF Days Europe in Berlijn, een conferentie met veel deelnemers uit overheid en bedrijfsleven. Kennis, leerpunten en contacten zijn opgedaan in workshops ten behoeve van monitoring en de Nederlandse toegankelijkheidscommunity.
- Op 8 juni organiseerde Forum Standaardisatie in samenwerking met NCSC en de Duitse overheidsorganisatie BSI in München de workshop "modern e-mail security

	standards for EU governments". Tot de doelgroep behoorden verschillende EU-lidstaten met als doel om door kennisuitwisseling de implementatie van moderne e-mailbeveiligingsstandaarden in Europa verder te versnellen.
II Prioritering van de internetbeveiligingsstandaarden	
<p>E. Restant streefbeeld overheidsbreed gebruik van DNSSEC, DKIM, TLS, SPF en DMARC is gerealiseerd en implementatie https en hsts (het slotje) eind 2018.</p> <p>F. Restant halfjaarlijkse meting over het gebruik van informatieveiligheidsstandaarden is opgeleverd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Een meting is uitgevoerd naar de streefbeeldafspraken 2017, 2018 en 2019 voor informatieveiligheidsstandaarden. De resultaten worden in oktober aan het Forum Standaardisatie voorgelegd en daarna aan het Overheidsbrede Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO). Voorafgaand wordt de concept-meting met de koepels gedeeld voor feedback. • Voor een overzicht van de streefbeeldafspraken zie: https://forumstandaardisatie.nl/thema/iv-meting-en-afspraken • In het OBDO is afgesproken dat de achterblijvers via koepelorganisaties worden aangesproken en zo nodig geholpen worden om alsnog te voldoen aan de streefbeeldafpraak 2017. • Er is op 5 juli een Internet.nl-API-bijeenkomst georganiseerd. Met de API kunnen andere overheidsorganisaties ook zelf, op gelijke wijze als Forum Standaardisatie, in bulk hun domeinnamen testen op de verplichte open standaarden. • De streefbeeldafspraken leiden tot een groter gevoel van urgentie en daardoor snellere adoptie van de veiligheidsstandaarden. Het uitvoeren van de metingen loopt goed. Voor het halen van de streefbeeldafspraken 2018 en 2019 moet nog een groot deel van de overheidsorganisaties actie ondernemen.
III. Naleving van afspraken over uitvraag en gebruik van OS bevorderen	
G. Jaarlijks monitor OS beleid is opgeleverd.	<p>In maart 2018 is de opdracht voor de volgende Monitor open standaarden goedgekeurd door het Forum Standaardisatie. Vervolgens is in T2 het onderzoek gestart voor de Monitor Open Standaarden 2018.</p> <p>Er zijn over de Monitor 2017 – vooralsnog- geen Kamervragen over gesteld, noch hebben bewindslieden verder nog naar dit rapport verwezen. Dit doet de vraag rijzen of de samenhang met andere onderdelen van de basisinfrastructuur van de Digitale Overheid voldoende gezien -en voor het voetlicht- gebracht wordt.</p>
H. Als er een GDI-wet komt, dan staan open standaarden daarin.	De Raad van State heeft in zijn advies over de AMvB wet GDi het belang van standaardisatie onderstreept en bepleit de doorzettingmacht van de Minister van BZK te versterken. Ook wordt aangegeven dat ook burgers en bedrijven rechten kunnen ontlenen aan de verplichting van de overheid om de voorgeschreven open standaarden te gebruiken (horizontaal toezicht).

	<p>Op 19 juni 2018 is het wetsvoorstel met voor de wet Digitale Overheid met wat aanpassingen naar de Tweede Kamer gestuurd. Via deze link is de voortgang te volgen:</p> <p>https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A34972</p>
I. Open standaarden in uitvoeringstoets ICT.	Dit punt is komen te vervallen.
IV. Adoptie OS ondersteunen	
J. Leveranciers OS leveranciersmanifest zijn 1x benaderd 2018.	Het leveranciersmanifest open standaarden is inmiddels door meer dan tachtig leveranciers ondertekend. Leveranciers hebben bij het ondertekenen doorgegeven bij welk domein en bij welke standaarden van de pas-toe-of-leg-uit-lijst hun expertise en interesse ligt. Leveranciers kunnen het bureau zelf benaderen om het manifest te tekenen.
K. Eén gesprek per jaar met de sleutelorganisaties zoals DICTU, SSC-ICT, CPO-RIJK.	Gesprekken zijn gevoerd met DICTU, SSC-ICT, Centrum voor Privacy en Informatiebeveiliging (CIP), ECP, Kamer van Koophandel, Nederland-ICT, Nationaal Archief en VNG Realisatie.
IV. Adoptie OS ondersteunen	
L. Van de circa 50 aanbestedingen hebben we met minimaal zeven hiervan ook een gesprek gevoerd.	Begin 2018 zijn taarten verstuurd naar de best scorende aanbestedingen uit de Monitor van 2017. Plan is om gesprekken te laten gaan over de resultaten van de Monitor 2017 én 2018, begin 2019.
M. FAQ worden gepubliceerd en bijgehouden op de website, per thema (circa 8), 10 vragen	De website van het Forum Standaardisatie wordt vanaf de tweede helft van 2018 doorontwikkeld in samenwerking met DICTU. Dan wordt ook bekeken hoe de informatie op de website gestructureerd kan worden om bezoekers zo effectief en relevant mogelijke informatie te geven over de toegevoegde waarde van de standaarden en de 'pas toe of leg uit'-verplichting. De FAQ's maken hiervan een onlosmakelijk deel uit en zullen in lijn met de nieuwe website opnieuw gestructureerd worden.
N. Verkenningsgesprek relevante sector standaardisatie gevoerd met in ieder geval zorg, onderwijs, bouw, RINIS.	<p>Zorg:</p> <p>Met partijen in de zorg, in het bijzonder het ministerie van VWS, is regelmatig contact. Het Forum leverde meerdere bijdragen aan de Weekconnect (over International Health Enterprise/ IHE.) BFS volgt de ontwikkelingen binnen de Architectuurcommunity Zorg. Lidmaatschap van het Forum van een lid uit de zorgsector is opnieuw met het ministerie van VWS besproken maar niet geëffectueerd. Nictiz heeft een presentatie verzorgd in de Forumvergadering van april.</p> <p>Bouw:</p> <p>BFS overlegt met BIM-partners, waaronder VNG, BZK, Rijkswaterstaat, Bouwend Nederland, BIM loket, Uneto en VNI.</p>

	<p>Doel van het overleg is ook om elkaar weten te vinden en te bespreken wat er gebeurt, bijvoorbeeld op het gebied van de Bouwagenda. Daarnaast is er met het Rijksvastgoedbedrijf kennism gemaakt en gesproken over wat wij en wat zij doen. Ook is er een aantal BIM-standaarden eind april op de pas-toe-of-leg-uit-lijst opgenomen. Dit heeft gezorgd voor extra communicatie-uitingen, maar ook vragen over de lijst en de BIM standaarden. Tot slot is de wens uitgesproken om beter inzichtelijk te krijgen wat de adoptiestatus is van de BIM standaarden binnen de (rijks)overheid. Deze vraag zal in T3 verder worden opgepakt.</p> <p>RINIS:</p> <p>Nog in te plannen.</p>
<p>O. Gebruik van open documentstandaarden is gestegen.</p>	<p>Het gebruik van open documentformaten laat een stijgende lijn zien, vooral wat betreft het gebruik van open PD-standaarden die op de 'pas toe of leg uit' lijst staan. Het bewustzijn over de noodzaak van het gebruik van open, toegankelijke formaten blijft ook toenemen.</p>
<p>P. Publicatie handreiking betrouwbaarheidsniveaus.</p>	<p>BZK/DIO werkt momenteel aan een "regeling betrouwbaarheidsniveaus" gebaseerd op de handreiking van het Forum. Het Forum is aangehaakt om te borgen dat het gebruikte classificatiemodel uit de regeling zo min mogelijk afwijkt van die van de handreiking. Op het moment dat de regeling van kracht is, staat het Forum voor de keuze welke taak zij met betrekking tot dit onderwerp nog oppakt.</p>
<p>Q. Het voorgenomen toepassingsgebied verplichting AMvB wet Digitale Overheid is aangescherpt.</p>	<p>In de beleidsvoorbereiding is een toepassingsgebied geformuleerd dat binnendepartementaal en met het NCSC is afgestemd. De staatssecretaris van BZK is inmiddels ook akkoord met de startnotitie waarin het voornemen wordt beschreven om in de zetten op een verplichting van https en hsts via een AMvB.</p>
<p>R. Aandachtspunten m.b.t. duurzaamheid standaard AMvB wet Digitale Overheid zijn aangedragen.</p>	<p>'Duurzaamheid' slaat op de vraag hoe in de AMvB wordt omgegaan met bijvoorbeeld nieuwe versies van de standaard of als blijkt dat een van de beschikbare versies niet meer veilig (of anderszids toereikend) wordt beschouwd. In de beleidsvoorbereiding is een voorzet gedaan hoe hier in het geval van https het beste mee kan worden omgegaan. Dit is afgestemd met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC).</p>
<p>S. Aandachtspunten m.b.t. beheer en ondersteuning standaard AMvB wet Digitale Overheid zijn aangedragen.</p>	<p>In de procedure tot de verplichting van een open standaard via een AMvB heeft Forum Standaardisatie de taak om BZK/DIO (de verantwoordelijke voor het proces) te wijzen op eventuele aandachtspunten die bij het Forum bekend zijn m.b.t. die standaard. Bij https wordt dit geborgd doordat een medewerker van BFS met expertise op het gebied van beveiligingsstandaarden bij BZK meehelpt aan het totstandkomen van de AMvB voor de https standaard.</p>

V. De meerwaarde van OS communiceren	FS-20181010.02B
T. Alle inkopers van het Rijk hebben een of meer keer per jaar de flyer gehad met de verplichte open standaarden.	De flyer is verspreid op de Dag voor de Rijksinkoop (200 deelnemers) en op het Pianoo congres (700 deelnemers)
U. Communicatieplan is operationeel inclusief positionering.	In maart/april is de eerste versie van het communicatieplan geschreven. Na sessies betreffende merkpositionering met merkhuis, waardenmeetlat, positionering- en missiestatement is het communicatieplan geüpdatet en afgemaakt in juni.
V. Doelgroepen voor gebruik en implementatie van informatieveiligheids- en open documentstandaarden wordt 2 x per jaar bereikt	De doelgroep voor gebruik en implementatie van informatieveiligheids- en open standaarden is in 2018 meerdere keren bereikt, onder andere met de digitale magazines over de Monitor en de IV-meting. Zowel nationaal als internationaal als in media en op social media was hier aandacht voor. Ook werd de doelgroep bereikt door de publicatie van de publicatie "Standaardwerken - het belang van verbinden": een magazine vol interviews en praktijkcases over het gebruik van open standaarden door overheid en bedrijfsleven. Ook de communicatie rond de lancering van "Standaardwerken" heeft de doelgroep bereikt (en bereikt deze nog steeds) via (overheids)nieuwsbrieven, social media, website, congressen en het opsturen en uitdelen van het magazine.
W. Website is altijd actueel.	De website wordt bijgehouden en al het nieuws betreffende open standaarden wordt op de website vermeld.
X. Per jaar spreken 4 autoriteiten zich uit over OS.	In het magazine Standaardwerken 2018 staan veel quotes uit interviews met partners en autoriteiten, onder andere door Forumleden, bewindspersonen en partnerorganisaties van Forum Standaardisatie. Ook verscheen in juni de special en het e-zine 'iSamenleving; kansen benutten' van Publiek Denken. Forum-leden Steven Luitjens en Michiel Steltman werden geïnterviewd voor deze special. Daarnaast verscheen het relatiemagazine van Logius - Koppelvlak - met daarin een interview met Forum-leden Floor Jas en Gerard Smits. In het artikel "Open standaarden voor eenduidige communicatie en eerlijke markt" gaan zij in op het belang van open standaarden.

Actieplan

FS-20181010.02B

= wat (wanneer/wie) → actiepunten

Beoogde resultaten werkplan 2018**Verantwoording T2 2018**

1. OS in procedure te nemen voor de lijst met standaarden voor advies aan OBDO.

Sinds de Forum-vergadering van 13 juni 2018 lopen er vijf procedures: voor de plaatsing van PDF/UA (nieuwe standaard) en TLS 1.3 (nieuwe versie) op de 'pas toe of leg uit lijst'; voor plaatsing van SHACL (nieuwe standaard) op de lijst aanbevolen standaarden, voor uitbreiding van het toepassingsgebied van STARTTLS en DANE, en voor de verwijdering van STOSAG 1.0 van de 'pas toe of leg uit' lijst. Deze procedures verlopen volgens plan. De expertadviezen zijn in T2 opgesteld en van 6 augustus tot en met 10 september in openbare consultatie. Naar verwachting kan het Forum Standaardisatie in de vergadering van 10 oktober 2018 adviezen over deze standaarden uitbrengen.

2. Verduidelijking toepassings- en werkingsgebieden verplichte standaarden.

De toepassingsgebieden van alle IV-standaarden en documentstandaarden zijn inmiddels beschreven volgens standaardsyntaxis (zie ook de T1-rapportage). In september 2018 starten procedures voor de beschrijving volgens standaardsyntaxis van SETU, WDO Datamodel, Geostandaarden, StUF, IFC, VISI, Aquo-standaarden, SIKB0101 en SIKB0102. Het Forum Standaardisatie kan hier naar verwachting in de vergadering van december 2018 een advies over uitbrengen.

3. Hertoetsen oudere (minimaal vier jaar oud) open standaarden op de lijst.

In september 2018 starten de evaluaties van de standaarden StUF (stelselstandaard voor de uitwisseling van administratieve gegevens), NL_LOM en ePortfolio (standaarden voor gegevensuitwisseling in het onderwijs) die meer dan vier jaar op de 'pas toe of leg uit'-lijst staan. De resultaten van deze evaluaties worden naar verwachting gepresenteerd aan het Forum Standaardisatie in de vergadering van 13 december 2018.

4. Coördinatie verkennende onderzoeken.

Eind 2017 is in het Forum besloten om, in het kader van de verkenningen, ons komend jaar te richten op Smart Cities en API's (voor de status zie actiepunt 10 en 11). Daarnaast kijken we ook, als onderdeel van de verkenning Smart Cities, of er een rol is weggelegd voor het Forum bij standaardisatie en het beveiligen van Internet of Things-apparaten.

5. Aandragen van OS voor de MSP-lijst en internationale bijeenkomsten bijwonen.

In maart en juni heeft BFS de meetings van het EU Multistakeholder Platform on ICT Standardisation (MSP) bijgewoond. Ook twee nieuwe standaarden ingediend bij het EU Multistakeholder Platform on ICT Standardisation: Oauth 2.0 Authorization Framework van IETF en OpenAPI Specification 3.0.

6. Pro-actief onderhouden internationaal netwerk om de Nederlandse aanpak te agenderen.

- Eind maart had BFS een informele ontmoeting met de Board van OASIS. OASIS is een non-profit consortium dat de ontwikkeling en adoptie van open standaarden voor de wereldwijde informatiemaatschappij stimuleert. De standaarden SAML, STIX/TAXII en CMIS van de 'pas toe of leg uit'-lijst zijn OASIS standaarden. Ook ebMS in Digikoppeling en ebMS 3.0/AS4, die de Europese Commissie inzet voor

	<p>grensoverschrijdende informatie-uitwisseling en dienstverlening, zijn OASIS standaarden. In het gesprek kwamen het Europese en Nederlandse open standaarden beleid aan bod en issues zoals niet-interoperabele profielen van één standaard, behoefte aan adoptieondersteuning en helpdeskfunctie rondom een standaard.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In maart woonde BFS de meeting Digitizing European Industry (DEI) van DG GROW in Brussel bijgewoond, resultaten gedeeld met BFS collega's en EZ. • BFS heeft bemiddeld voor een afspraak tussen het ministerie van EZK en IEEE (<u>large worldwide technical professional organization for the advancement of technology</u>) Standards Association over mogelijke deelname van de NL overheid in het IEEE Government Program on Standards (GEPS). • BFS heeft 14-16 mei deelgenomen aan het jaarlijkse PDF Days Europe in Berlijn, een conferentie met veel deelnemers uit overheid en bedrijfsleven. Kennis, leerpunten en contacten werden opgedaan ten behoeve van monitoring, de Nederlandse toegankelijkheidscommunity en in workshops.
<p>7. EU-afspraken en –aanpak terugkoppelen aan en/of beleggen bij de desbetreffende stakeholders in NL.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • BFS heeft in januari bemiddeld zodat NL participeert in de MSP Taskforce Digitising European Industry, door inzet van vertegenwoordigers van FME en NEN. • In maart verscheen het 2018 Rolling Plan on ICT standardisation waar Nederland een bijdrage aan leverde. Nieuwsbericht en hardcopies zijn verspreid. • In de zomer is gestart met het ophalen van input voor het Rolling Plan 2019 • Op verzoek van verschillende stakeholders (ministerie van J&V, Logius) navraag gedaan over verschillende EU-ontwikkelingen en/of andere Nederlandse stakeholders met betrekking tot internationale vraagstukken.
<p>8. Jaarlijks organiseren van of bijdragen aan één internationale meeting met peers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Op 8 juni organiseerde het Forum Standaardisatie in samenwerking met NCSC en de Duitse overheidsorganisatie BSI in München de workshop “modern e-mail security standards for EU governments”. Tot de doelgroep behoren de verschillende EU-lidstaten en het doel is om door kennisuitwisseling de implementatie van moderne e-mailbeveiligingsstandaarden in Europa verder te versnellen. • BFS is de inhoudelijke trekker van het op 4 oktober te houden Logius International Seminar. De wetgeving over digitale toegankelijkheid per 23 september 2018 en de ‘pas toe of leg uit’-standaarden Digitoegankelijk en PDF zullen het grootste deel van het programma vullen.
<p>9. Mogelijk op te volgen actiepoint nav AVG.</p>	<p>Eind mei 2018 heeft BFS in het kader van Open Overheid een presentatie gegeven over de kansen van de AVG voor de adoptie van de informatieveiligheidsstandaarden, met name voor email en websites. Er waren 150 aanmeldingen voor deze presentatie die gehouden werd bij het Ministerie van BZK.</p>
<p>10. Vervolgstappen Smart Cities: lid worden van de Adviesgroep Smart Cities van NEN, bijdragen in beter inzicht in beveiligingsaspecten rondom Smart Cities</p>	<ul style="list-style-type: none"> • BFS is vanuit de adviesgroep Smart Cities van NEN bezig met het medeschrijven aan de praktijkrichtlijn voor Urban Data Platforms, dit in het kader van het beter delen en hergebruiken van data binnen de Smart city. Deze richtlijn moet voor eind

<p>en met andere stakeholders in gesprek gaan over standaarden voor hergebruik van data.</p>	<p>dit jaar zijn afgerond.</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor de beveiligingsaspecten rondom de Smart City zijn enkele verkenningsgesprekken gevoerd (EZK en NCSC). Conclusie is dat er verschillende programma's zijn rondom Internet of Things en beveiliging. Hierin is op dit moment geen expliciete rol voor het Forum weggelegd.
<p>11. Participeren in kennisplatform overheid API's en volgen overige ontwikkelingen.</p>	<p>BFS is actief in de stuurgroep van het API Kennisplatform, dit in samenwerking met KvK, Kadaster, Geonovum, VNG Realisatie en Logius. Gewerkt wordt aan een API strategie voor de Nederlandse overheid en meer uniformiteit bij het publiceren van/over API's. De eerste versie is naar verwachting eind 2018 af.</p>
<p>12. Uitvoeren en presenteren halfjaarlijkse meting informatieveiligheids (iv-) standaarden.</p>	<p>In T2 is gewerkt aan de volgende IV-meting. Deze wordt voorgelegd aan het Forum van 10 oktober 2018.</p>
<p>13. Zorgdragen projectmanagement Platform Internetstandaarden en internet.nl.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Er zijn Platform-bijeenkomsten georganiseerd op: <ul style="list-style-type: none"> 30 augustus bij RIPE (uitreiking oorkonde Forum Standaardisatie aan chair IETF DMARC working group, en presentatie Global Cyber Alliance) 14 juni bij SURFnet (presentaties SURFnet over meting m.b.v. API Internet.nl, Elmer Lastdrager over proefschrift over phishing en Maarten Botterman over Triple-I (Internet Infrastructure Initiative) workshop door GFCE en RIPE in Dakar) De nieuwe versie van Internet.nl is live gegaan op 16 juli. Zie bericht "E-mailtest op Internet.nl uitgebreid", https://internet.nl/article/email-test-on-internetnl-extended/.
<p>14. Zorgdragen projectmanagement Veilige E-mail Coalitie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Op 14 juni vond een VEC-bijeenkomst plaats met onder andere presentaties van stuurgroepleden DDMA en Thuiswinkel.org over metingen die zij voor hun leden hebben uitgevoerd met de API van Internet.nl; De Stuurgroep met NL-ICT, Thuiswinkel.org en DDMA is aantal keer bijeengekomen. Het ECP voert het secretariaat, BFS is als adviseur betrokken. Daarnaast heeft het ministerie van EZK als sponsor/belanghebbende zitting in de stuurgroep. Er is voor VEC een Pleio-deelsite in gebruik (https://vec.pleio.nl/) genomen.
<p>15. Organiseren overleg Betrouwbare OverheidsMail.</p>	<ul style="list-style-type: none"> BOM is bijeen geweest op: <ul style="list-style-type: none"> 6 september: presentaties door Belastingdienst en VWS 15 mei: presentaties door Politie en SSC-ICT/Logius Er is voor BOM een Pleio-deelsite in gebruik (https://bom.pleio.nl/) genomen. In gezamenlijkheid met NCSC en de Duitse BSI heeft Forum Standaardisatie de eerste workshop "Modern E-mail Security Standards for EU gov's" in Muenchen georganiseerd. Op 14 december zal een vervolgworkshop in Den Haag worden georganiseerd.
<p>16. Advisering aan Logius over IB-standaarden.</p>	<p>- Diverse gesprekken zijn met Logius gevoerd over toepassing van de informatieveiligheidsstandaarden. Ook is Logius</p>

	<p>geadviseerd over het spoofing-incident MijnOverheid/DigiD;</p> <ul style="list-style-type: none"> - BFS is deelnemer aan het Logius Architectuur Committee.
17. Afhandelen vragen over IB-standaarden.	<ul style="list-style-type: none"> • Ongeveer veertig adviesvragen zijn ontvangen en beantwoord via de mailbox Forum Standaardisatie en indirect mailbox Internet.nl (tweedelijns). • Op verzoek zijn op 27 juni presentaties gegeven over de informatieveiligheidsstandaarden bij de overheid aan SURFnet.
18. Begeleiden uitvoering monitor Open standaarden.	<p>Het jaarlijks onderzoek naar het gebruik van open standaarden is gestart in mei 2018 en verloopt voorspoedig. Onder leiding van ICTU onderzoeken TNO en ICT Recht het gebruik van open standaarden in aanbestedingen en PBLQ onderzoekt het gebruik van open standaarden in generieke overheidsvoorzieningen. Dit jaar is het Centrum voor Standaarden voor het eerst het centrale aanspreekpunt voor geheel Logius richting de onderzoekers. Naar aanleiding van de Monitor zijn is dit jaar meer contact met SSC-ICT gekomen over het doorvoeren van een aantal internetbeveiligingsstandaarden en de stroomlijning van het aanleveren van informatie ten behoeve van het Monitoronderzoek.</p>
19. Sleutel- en koepelorganisaties en betrokkenen in beleid en uitvoering nader bepalen en benaderen voor een gesprek.	<p>Gesprekken zijn gevoerd met het ministerie van BZK/DIO, het ministerie van EZK, het OBDO-secretariaat, DICTU, SSC-ICT, Centrum voor Privacy en Informatiebeveiliging (CIP), ECP, Kamer van Koophandel, Nederland-ICT, Nationaal Archief en VNG Realisatie.</p>
20. Contact onderhouden en participeren in wetgevingswerkgroepen GDI.	<p>Het wetsvoorstel voor de wet Digitale Overheid is naar de Tweede Kamer gestuurd. De toetsgroep is wel blijven bestaan en is in T2 één keer bijeengekomen.</p>
21. Onderzoeken en bepleiten OS in uitvoeringstoets ICT.	<p>Dit actiepunt is komen te vervallen.</p>
22. Bijhouden FS / OS in kamerstukken en concretiseren op site.	<p>Dit actiepunt is komen te vervallen.</p>
23. Contact met leveranciers van het leveranciersmanifest onderhouden.	<p>Het leveranciersmanifest open standaarden is inmiddels door meer dan tachtig leveranciers ondertekend. Leveranciers hebben bij het ondertekenen doorgegeven bij welk domein en bij welke standaarden van de pas-toe-of-leg-uit-lijst hun expertise en interesse ligt. Leveranciers kunnen het bureau zelf benaderen om het manifest te tekenen.</p>
24. Bewaken directe relatie tussen Forum-ontwikkelingen en NORA.	<p>BFS is lid van de NORA gebruikersgroep en heeft aanvullend periodiek overleg met NORA om te bekijken waar beide teams elkaar kunnen versterken.</p>
25. Spreken met betrokkenen bij onderzochte aanbestedingen Monitor.	<p>Dit actiepunt is komen te vervallen.</p>
26. FAQ bijhouden op de site, (meer) informatie genereren over een bepaalde	<p>Het FAQ is in 2016 en 2017 gepubliceerd. De website van het Forum Standaardisatie wordt vanaf de tweede helft van 2018</p>

<p>standaard of groep standaarden, waaronder de baten en lasten van adoptie (business case) voor een select aantal standaarden.</p>	<p>doorontwikkeld in samenwerking met DICTU. Dan wordt ook bekeken hoe de informatie op de website gestructureerd kan worden om bezoekers zo effectief en relevant mogelijke informatie te geven over de toegevoegde waarde van de standaarden en de 'pas toe of leg uit' verplichting. De FAQs maken hiervan een onlosmakelijk deel uit en zullen in lijn met de nieuwe website opnieuw gestructureerd worden.</p>
<p>27. Horizontale adoptieactiviteiten zoals handleidingen (af)maken/ bijhouden/ vormgeven/ verspreiden en kennissessies organiseren incl. handreiking/sheet betrouwbaarheidsniveaus (multimediaformaat)</p>	<p>BFS is betrokken (geweest) bij meerdere workshops en expertsessies.</p>
<p>28. Beslisboom op site inhoudelijk beheren.</p>	<p>Het technisch beheer van de beslisboom is overgegaan naar DICTU. De Beslisboom is onderdeel van de doorontwikkeling en kan daardoor nog niet op de site van het Forum Standaardisatie geïntegreerd worden.</p>
<p>29. Adoptiebijstand per mail en telefoon.</p>	<p>Dit actiepunt is integraal onderdeel van de werkpakketten van de medewerkers van het bureau Forum Standaardisatie.</p>
<p>30. Faciliteren procesondersteuning GAB + evaluatie.</p>	<p>De Gemeenschappelijke Afspraken Berichten (GAB) vormen een verzameling afspraken voor harmonisatie van veelgebruikte berichtstandaarden en berichtspecificaties van de overheid. Voorbereiding van de afspraken vindt plaats in de werkgroep GAB, besluitvorming in het Federatief Overleg GAB (FO GAB). De werkgroep GAB is dit jaar tot dusver drie keer bijeen geweest. Het Federatief Overleg (FO) had op 4 juli zijn tweede overleg van het jaar. Besloten is om in een later stadium een strategische werksessie te laten plaatsvinden over de BAG 2.0, dit in samenwerking met VNG Realisatie en Kadaster.</p> <p>Ter aansterking van de samenwerking binnen de werkgroep GAB en het FO is medio juli een Pleio-werkomgeving in gebruik genomen. Deze is nog niet volledig geïmplementeerd en ingevoerd.</p>
<p>31. Open documentstandaarden verder brengen i.s.m. met stakeholders conform aanpak iv-standaarden + PvA.</p>	<p>In de Forum-vergadering van juni 2018 is een plan van aanpak voor document- en content-standaarden voorgelegd en gepresenteerd. Het beschrijft een gecombineerde aanpak van bewustzijnsverhoging (workshops), hulpmiddelen (tools), community vorming en communicatie. Het Forum Standaardisatie stemde in met dit plan van aanpak.</p> <p>We hebben een Pleio-site ontwikkeld ter ondersteuning van de community van overheidsorganisaties die kennis uitwisselen over de toegankelijkheid van websites en documenten. Een toenemend aantal overheidsorganisaties meldt zich om deel te nemen aan deze community.</p> <p>Op het International Symposium van Logius en op het ECP Jaarcongres verzorgt BFS sessies over documenten en toegankelijkheid. Er zijn gesprekken gaande om het ODF Plugfest in oktober in Den Haag te organiseren. In het najaar van 2018</p>

	organiseert BFS een grote workshop over documenten, standaarden en toegankelijkheid.
32. Organiseren van gesprekken en sessies met relevante sectorinitiatieven t.a.v. standaardisatie (kennisdelen) en in relatie met punt 15 brengen + use cases	Loopt.
33. Het aanscherpen van het voorgenomen toepassingsgebied van de verplichting voor AMvB wet Digitale Overheid en het aandragen van aandachtpunten m.b.t. de duurzaamheid, het beheer en ondersteuning van de standaard AMvB wet Digitale Overheid.	In de procedure tot de verplichting van een open standaard via een AMvB heeft Forum Standaardisatie de taak om het ministerie van BZK/DIO (de verantwoordelijke voor het proces) te wijzen op eventuele aandachtpunten die bij het Forum bekend zijn met betrekking tot die standaard. Bij https wordt dit geborgd doordat een BFS medewerker met expertise op het gebied van beveiligingsstandaarden bij BZK meehelpt aan de AMvB voor de https standaard.
34. BIM: beste practices opstellen en invulling geven aan leveranciersmanifest.	<ul style="list-style-type: none"> • De best practices zijn door BIM Loket ontwikkeld. De resultaten hiervan zijn nog niet gedeeld door het BIM Loket. • Met betrekking tot BIM heeft er wel een aantal standaarden succesvol de procedure doorlopen voor plaatsing op de lijsten: COINS en NLCS voor op de pas-toe-of-leg-uit-lijst en NLRs voor op de aanbevolen lijst. • Op www.vergelijkbimsoftware.nl staat de concrete invulling van het leveranciersmanifest. Vanuit BFS wordt hier nu geen aanvullende aandacht aan besteed en er staan ook geen activiteiten op de planning.
35. eFacturatie: informatie verzorgen en aanpassen op lijst mbt Europese wet- en regelgeving.	<p>Er is een Europese Norm (EN16931) die de wijze van e-factureren beschrijft naar overheden en voor bedrijven onderling. Voor de Nederlandse markt van e-facturatieoplossingen en verzenders/gebruikers is er een specificatie (NLCIUS) in de Nederlandse taal opgesteld om de implementatie van de Europese norm in de Nederlandse markt te vergemakkelijken. Deze NLCIUS geven duidelijkheid aan overheden en bedrijven over de elementen en gegevens die op facturen naar overheidsorganisaties gebruikt dienen te worden in Nederland. De NLCIUS is in T2 opgenomen op de lijst met standaarden. Daarmee is de standaard SMEF verwijderd.</p> <p>Naar aanleiding van de procedure is de informatie over de NLCIUS aangepast op de website.</p> <p>Een oorkonde is uitgereikt aan het standaardisatieplatform e-factureren voor opname van de standaard op de 'pas toe of leg uit'-lijst en het behalen van de status 'uitstekend beheer' voor het beheer van de standaard.</p>
36. Strategisch communicatieplan opstellen, inclusief positionering, doelgroepen.	In maart is de eerste versie van het communicatieplan geschreven. Na sessies betreffende merkpositionering met merkhuis, waardenmeetlat, positionering- en missiestatement is het communicatieplan geüpdatet en afgemaakt in juni.
37. Naamsbekendheid van Forum en bekendheid met het nut van OS stimuleren, o.a. door artikelen in relevante	In het eerste twee kwartalen is actief getwitterd en hebben de communicatiecampagnes rondom de digitale magazines (IV-Meting begin 2018, Monitor 2017) en het magazine Standaardwerken

<p>vakbladen (interviews corporate hotshots / specialisten) en op verschillende kanalen zoals via blog, video's, nieuwsbrieven, tweets en acties op social media.</p>	<p>bijgedragen aan de naamsbekendheid van het Forum. Er is actief ingespeeld op de berichtgeving in de Nederlandse media, onder andere omtrent informatieveiligheidsstandaarden en het wetsvoorstel Digitale Overheid (met daarin artikel 3 dat de grondslag vormt voor de verplichtstelling van open standaarden). In juni verscheen de special en het e-zine 'iSamenleving; kansen benutten' van Publiek Denken. Forum-leden Steven Luitjens en Michiel Steltman werden geïnterviewd voor deze special. Ook verscheen het relatiemagazine van Logius, Koppelvlak, met daarin een interview met Forumleden Floor Jas en Gerard Smits. In het artikel "Open standaarden voor eenduidige communicatie en eerlijke markt" gaan beiden in op het belang van open standaarden.</p>
<p>38. Vertegenwoordigen BFS op evenementen en promotiemateriaal.</p>	<p>BFS was aanwezig bij een aantal evenementen, beurzen, lezingen en presentaties. Dit betrof onder andere Weekconnect, lezingen/workshops door BFS, aanwezigheid bij de PDFDays in Berlijn en het PianOo congres. Voor november 2018 staat het ECP congres gepland, met een uitgebreide bijdrage van BFS.</p>
<p>39. Flyer met verplichte standaarden 2x per jaar actualiseren, laten drukken en verspreiden onder vooral inkopers bij het Rijk maar ook andere doelgroepen.</p>	<p>De flyer is dit jaar een keer verspreid onder inkopers tijdens de Dag voor de Rijksinkoop en het Pianoo-congres. Een volgende verspreidingsronde staat gepland in T3 en begin 2019.</p>
<p>40. Opstellen integraal contactenoverzicht.</p>	<p>Het bijhouden van de contactgegevens is een doorlopend proces.</p>
<p>41. Website Forum Standaardisatie.</p>	<p>De website wordt bijgehouden en al het nieuws betreffende open standaarden wordt op de website vermeld. De overgang van acceptatieomgeving naar beheerder DICTU heeft plaatsgevonden in de tweede week van juni 2018. In de augustus is er een brainstormsessie geweest en is het conceptplan geschreven over het doorontwikkelen van de website, de nieuwe vormgeving en bijwerken van de inhoud. Dit alles om het beter aan te laten sluiten op de wensen van de doelgroep die de website bezoekt en de informatie die we als Forum Standaardisatie aan hen moeten en kunnen bieden.</p>
<p>42. Ontwikkelen van verschillende magazines voor BFS: algemeen Forum, Monitor, IV metingen e.d.</p>	<p>In Q1 publiceerde het Forum digitale magazines: het digitale magazine van de IV-meting begin 2018 en het digitale magazine van de Monitor 2017. Ook is eerder dit jaar het magazine "Standaardwerken - het belang van verbinden" gepubliceerd, een magazine vol interviews en praktijkcases over het gebruik van open standaarden door overheid en bedrijfsleven. Hierover wordt nog steeds gecommuniceerd en het magazine wordt gebruikt voor congressen, evenementen en workshops. De publicatie van het digitale 'portfoliomagazine' is gepland voor september: een digitaal magazine over wat het Forum is, wat we doen, wat we bereikt hebben etc.</p>